

Світовий океан. Рельєф дна океану. Узагальнення.

МЕТА: узагальнити знання учнів з теми «Світовий океан та його частини», повторити та систематизувати знання учнів про основні форми рельєфу Землі; повторити поняття про рельєф дна Світового океану; поняття «шельф», «материковий схил», «ложе океана», «глибоководний жолоб», «серединно-океанічний хребет»; розвивати вміння працювати з різноманітними джерелами знань, вдосконалювати вміння працювати з текстом підручника та картами атласа. критичне мислення; виховувати спостережливість.

Обладнання: зошит, підручник, атлас, мультимедійна презентація.

Тип уроку: узагальнення і контроль знань

Основні поняття: Світовий океан, затока, протока, океан, острів, півострів, рельєф, материковий шельф, материковий схил, ложе океану, глибоководний жолоб, серединно-океанічний хребет.

Завдання:

1. Повторити основні поняття теми «Світовий океан та його частини»
2. Повторити номенклатуру з теми за картою «Фізична карта світу»
3. Перевірити виконання роботи в контурній карті: океани, моря, затоки, протоки, острови, півострови, материки, течії, глибоководні жолоби (попередні конспекти та слайд 21).
4. Написати тестову роботу

<https://vseosvita.ua/test/start/xmq480>

Домашнє завдання

Нові терміни до скарбнички знань: ГОРИ

шельф

**середінно-океанічний
хребет**

глибоководний жолоб

Нові назви до скарбнички знань

**Середінно-
Атлантичний хребет**

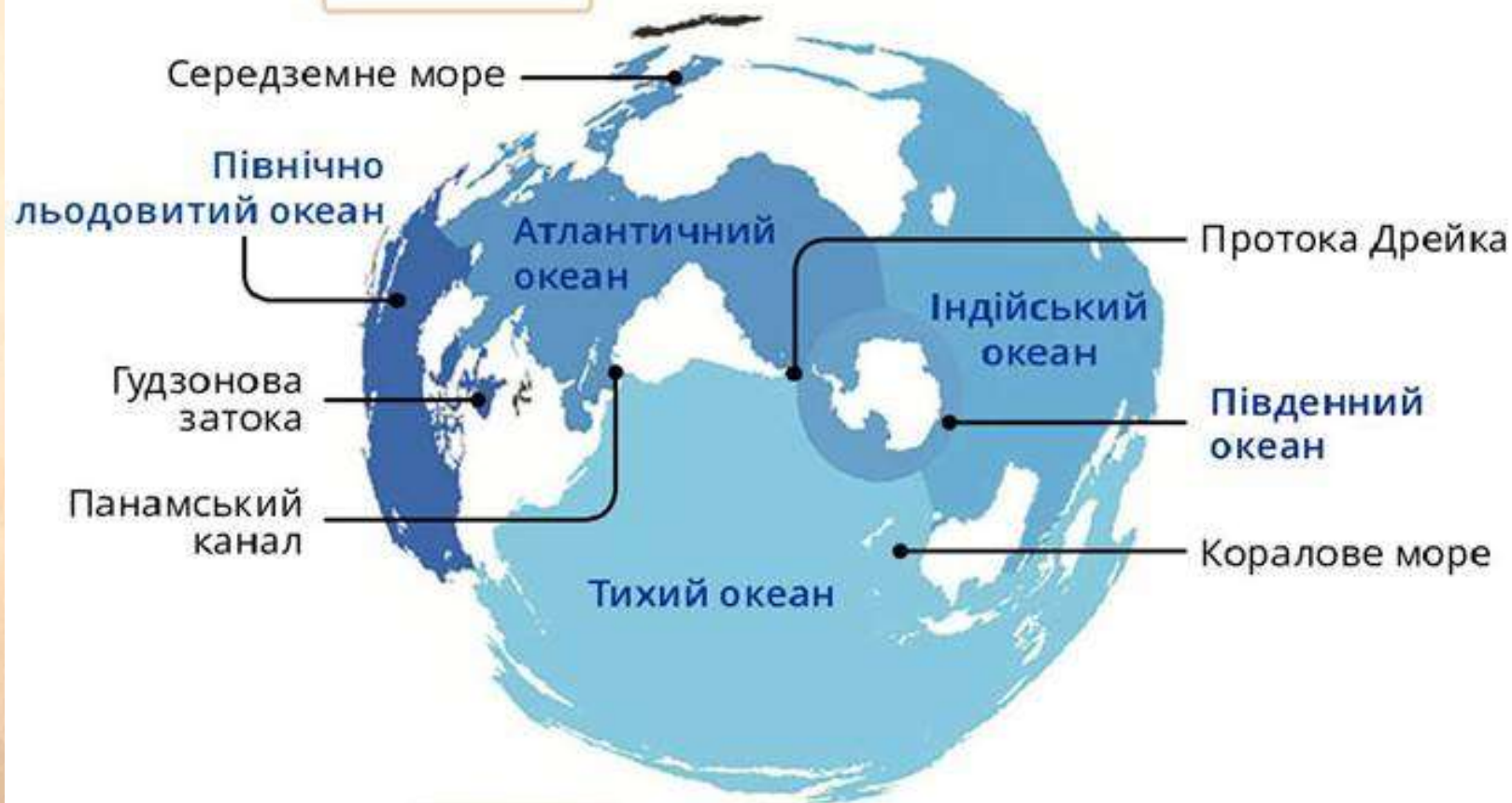
Гава́йські острови

острів Ісла́ндія

Внутрішні процеси

ФОРМИ РЕЛЬЄФУ

Зовнішні процеси

Планетарні

форми

МАТЕРИКИ

ЗАПАДИНИ ОКЕАНІВ

Основні форми

Рівнини

Гори

*Глибоководні
рівнини*

*Серединно-
океанічні хребти*

Глибоководні жолоби

Форми рельєфу Землі

Як формується рельєф дна Океану

Завдання

1. Назвіть:

- а) основні три частини дна Океану;
- б) форми рельєфу ложа Океану

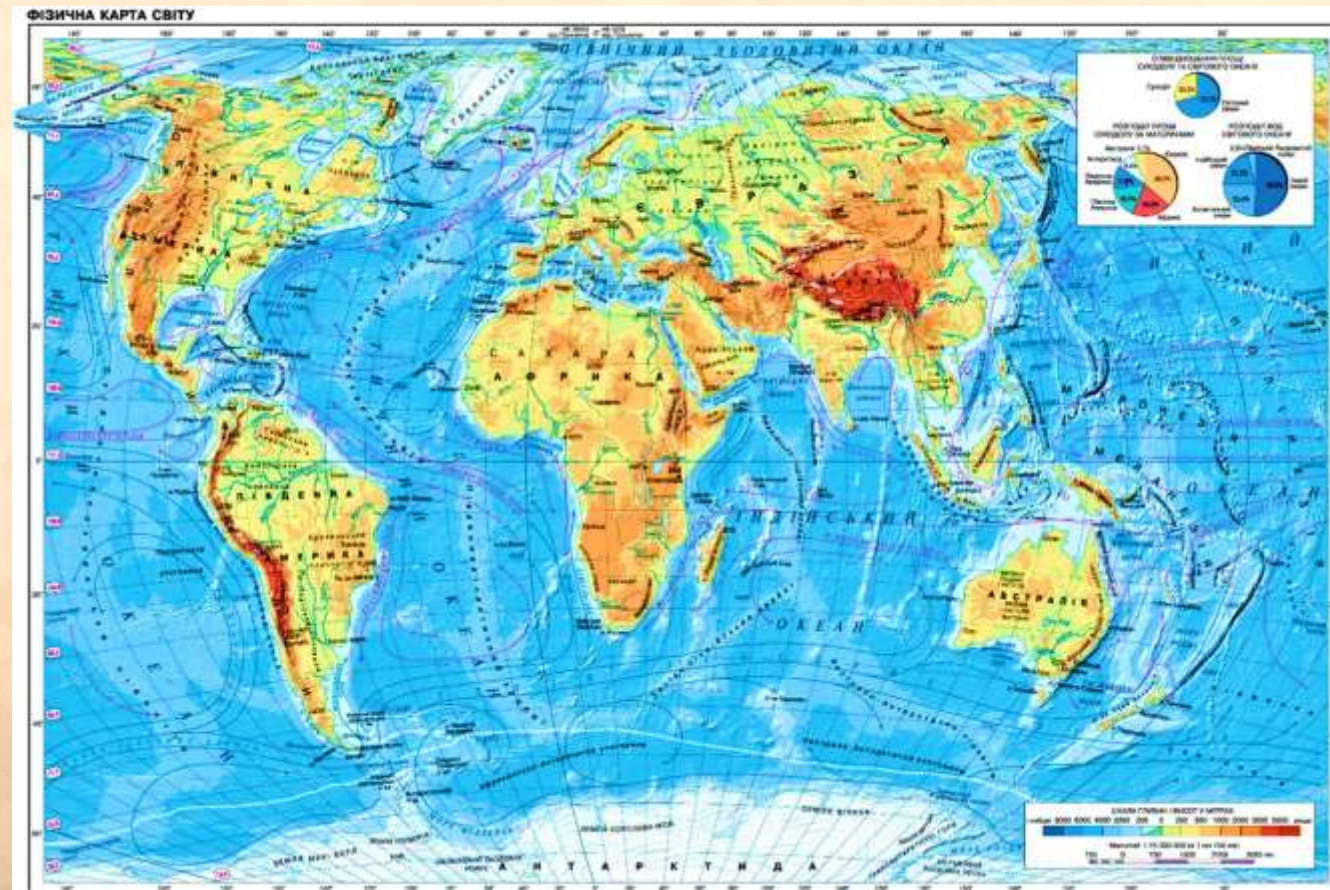

Як формується рельєф дна Океану

Завдання

2. Відшукайте на фізичній карті світу елементи будови дна Океану. Визначте, якими кольорами вони зображені згідно зі шкалою висот і глибин

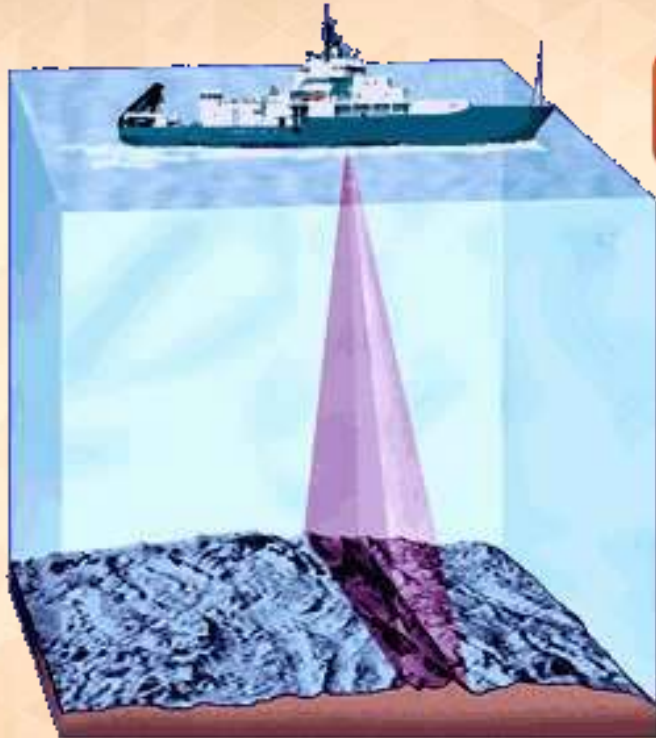

Як побачити рельєф дна океанів

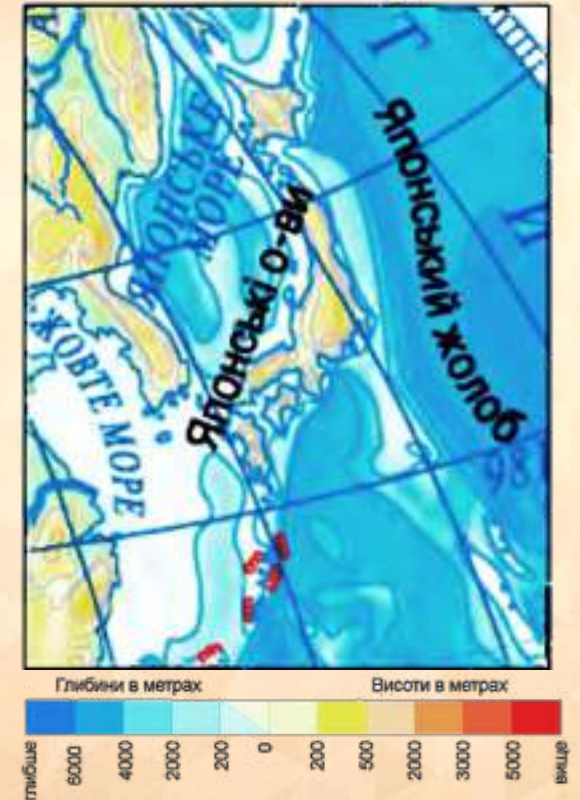
Рельєф дна Світового океану визначають
за допомогою **ехолоту**

швидкість поширення звуку у воді — 1500 м/с (1,5 км/с)

**Вимірювання
глибини ехолотом**

$$\text{Відстань} = \text{Швидкість} \times \text{Час}$$

Космічні й підводні апарати, здатні фотографувати дно океанів, що дає змогу скласти карти рельєфу дна морів та океанів

Шельф та материковий схил

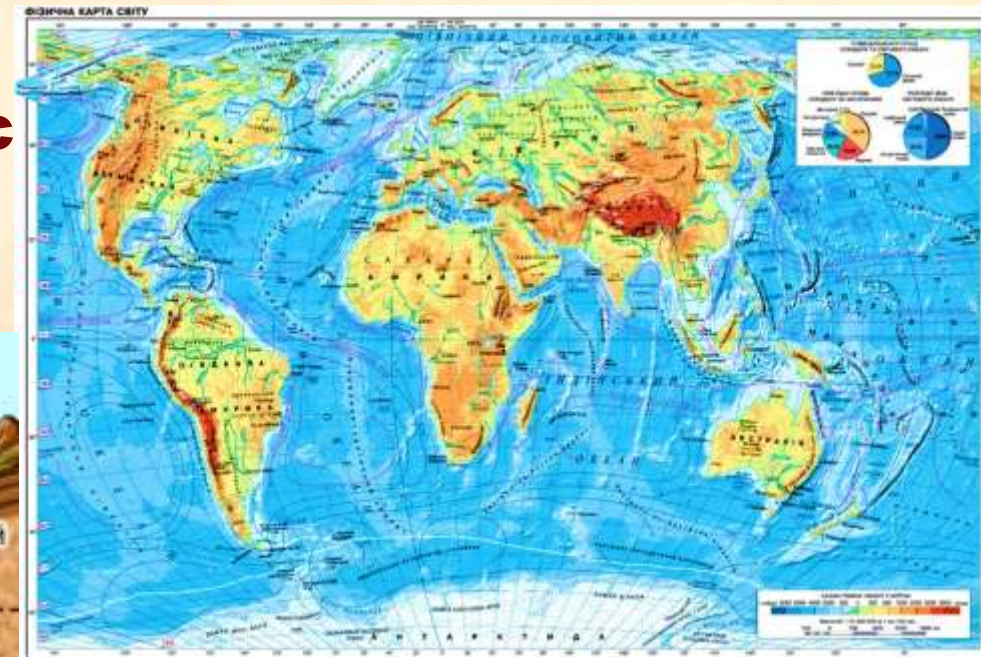
Шельф

(від англ. – полиця, уступ), або материкова обмілина
— це підводна, затоплена морем частина материка

- має **однакову геологічну будову** із суходолом
- глибини – не перевищують **200 м**
- на карті позначається **світло-блакитним кольором**

Материковий схил

- – це дуже нахилена поверхня дна, що є перехідною між шельфом і ложем
- глибина – **різко змінюється від 200 м до 2500 м**

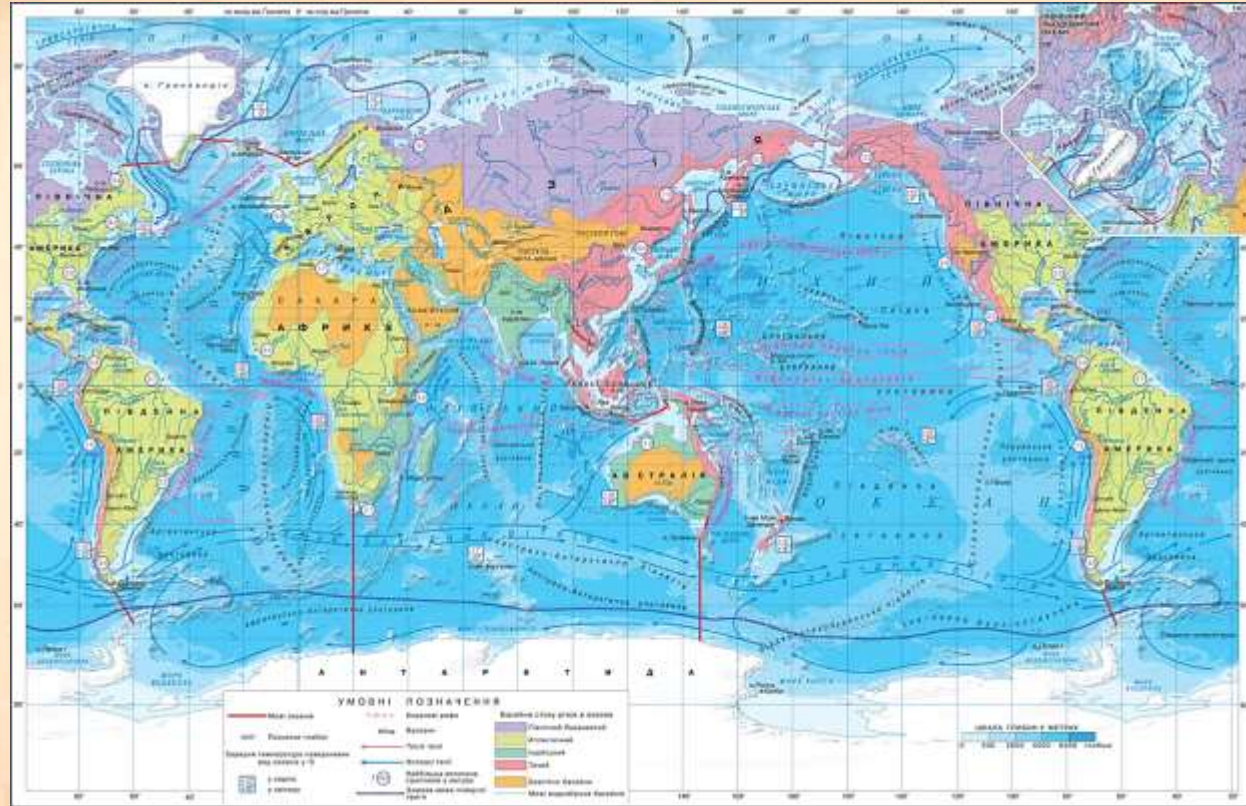
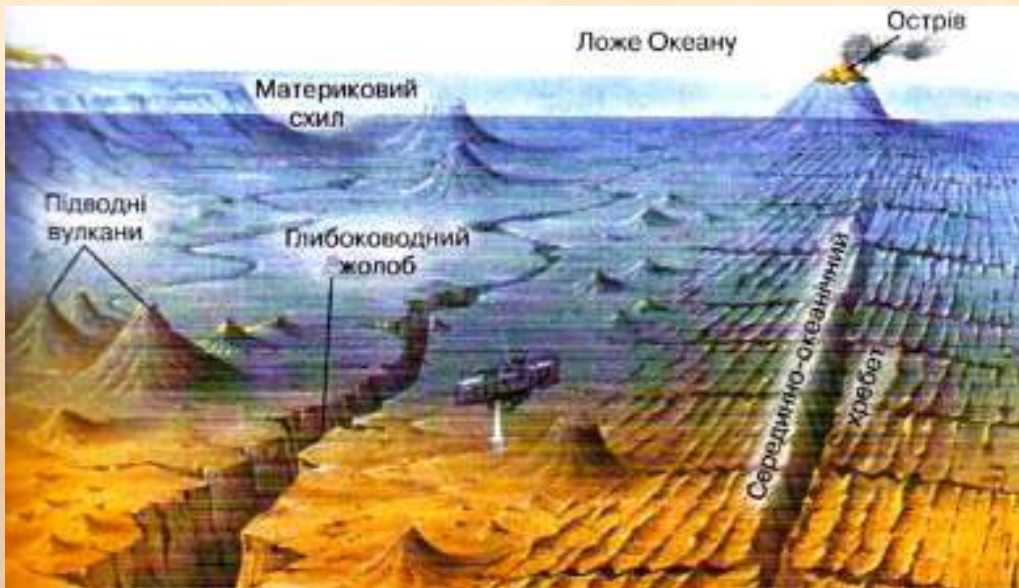
Ложе океану

— це центральна, найбільша за площею частина дна океану
глибиною до **4000—6000 м**

- земна кора у межах ложа — **океанічного типу**

Рельєф ложа океану:

- **глибоководні рівнини**
- **підводні вулкани**
- **серединно-океанічні хребти**
- **глибоководні жолоби (темно синій колір на карті)**

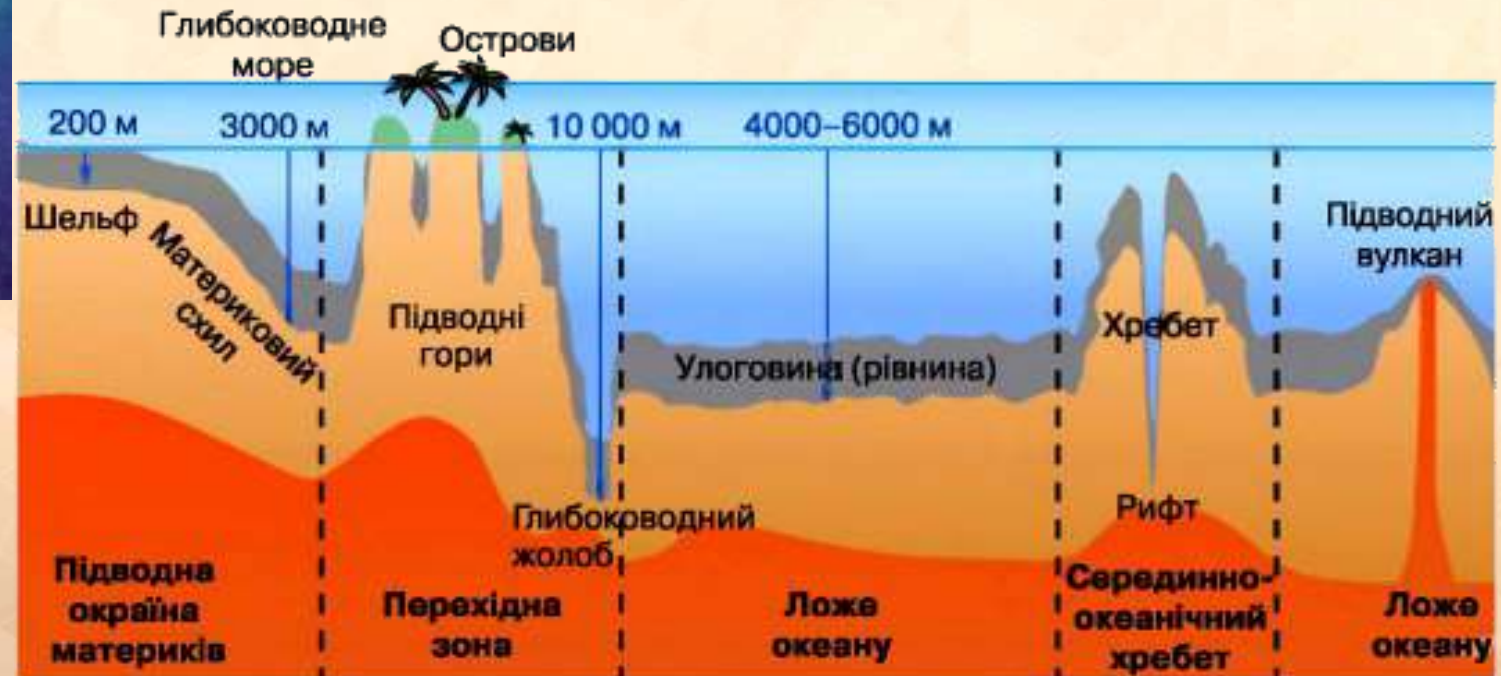

Перехідна зона

- У перехідній зоні простягаються глибокі моря, які відділяються від океанів ланцюгами островів
- такі острови є вершинами підводних хребтів
- можуть бути поясами високої сейсмічності

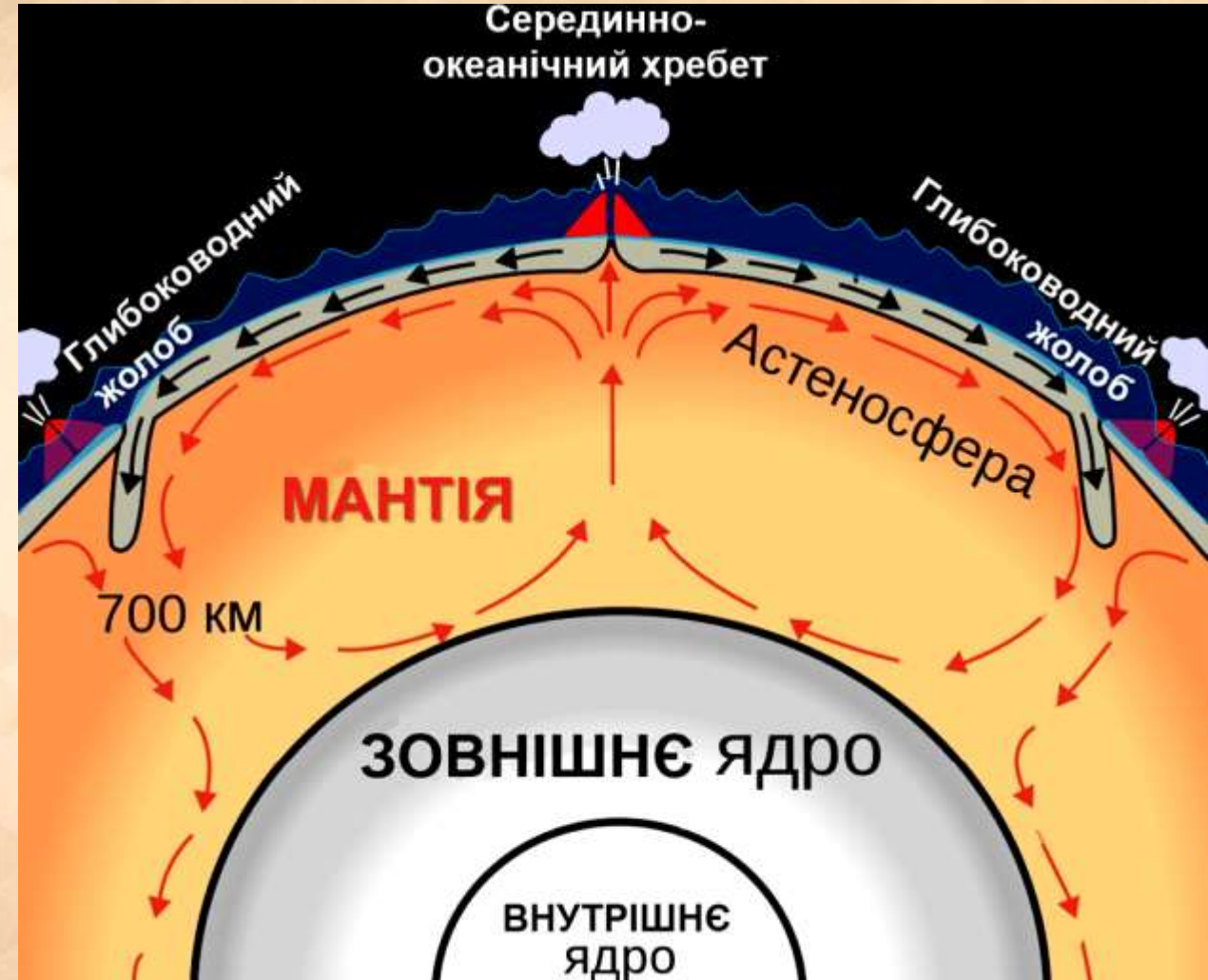

Серединно-океанічні хребти

Найактивніші виверження вулканів та землетруси спостерігаються на краях літосферних плит

Завдання

1. За малюнком поясніть, які напрямки руху літосферних плит відбувається в місцях формування:
  - серединно-океанічних хребтів;
  - глубоководних жолобів
2. Поясніть, з яких гірських порід складені серединно-океанічні хребти.
3. Чому вулканічна вода їх не зруйнувала за мільйони років?

Переміщення літосферних плит в океані

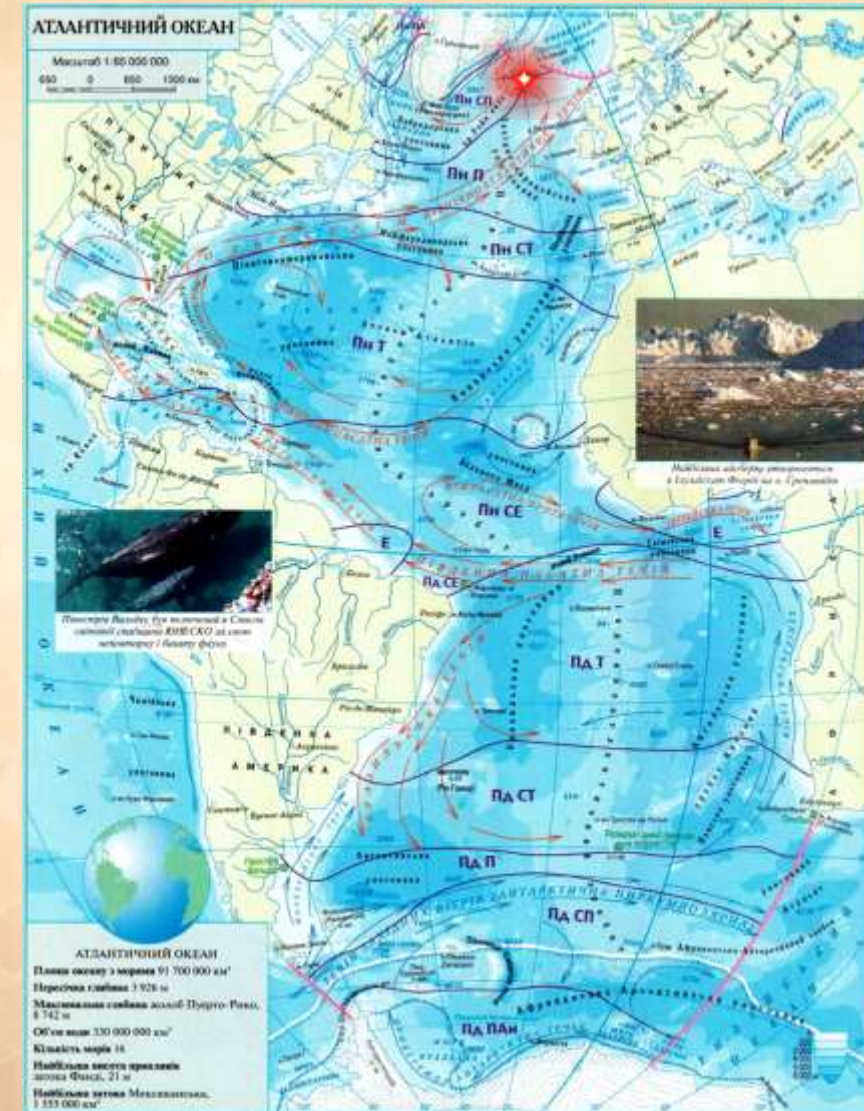
Серединно-океанічні хребти

— гірські системи у центральних частинах усіх океанів, де розходяться літосферні плити

- висота 2000–4000 м
- завдовжки десятки тисяч кілометрів
- інколи серединні хребти виходять на поверхню води у вигляді островів

**Острів Ісландія
утворений вершинами
підводних вулканів**

Серединно-океанічні хребти

Завдання

**Зіставте карту на малюнку з картою літосферних плит.
Які висновки з цього можна зробити?**

Серединно-океанічні хребти

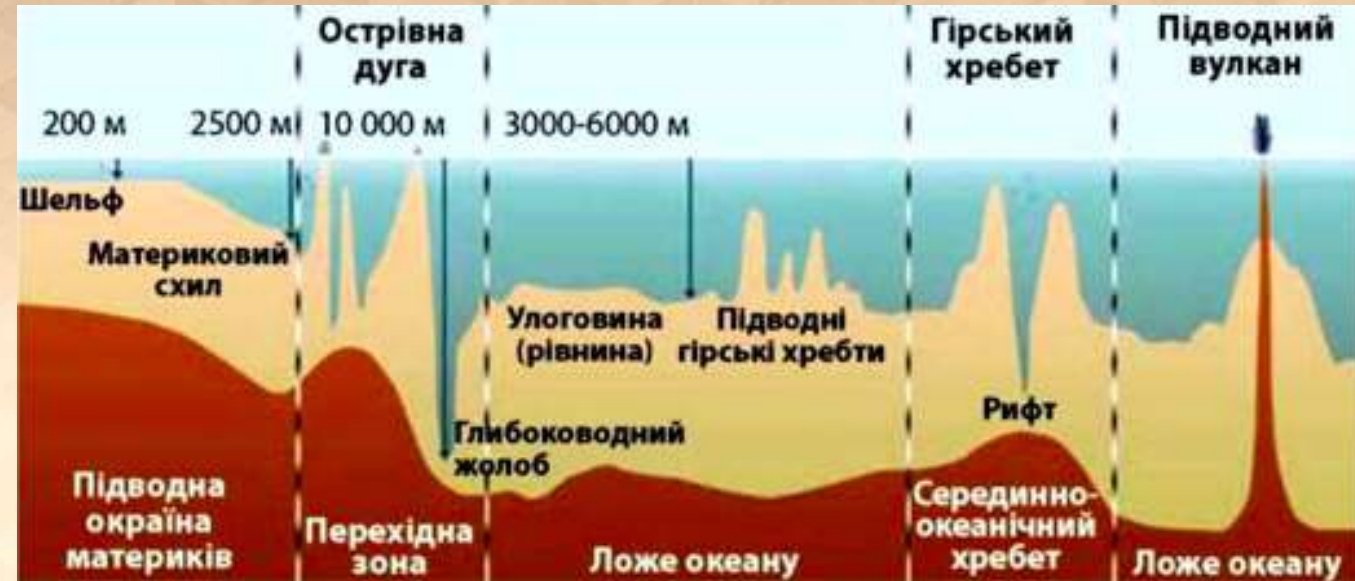
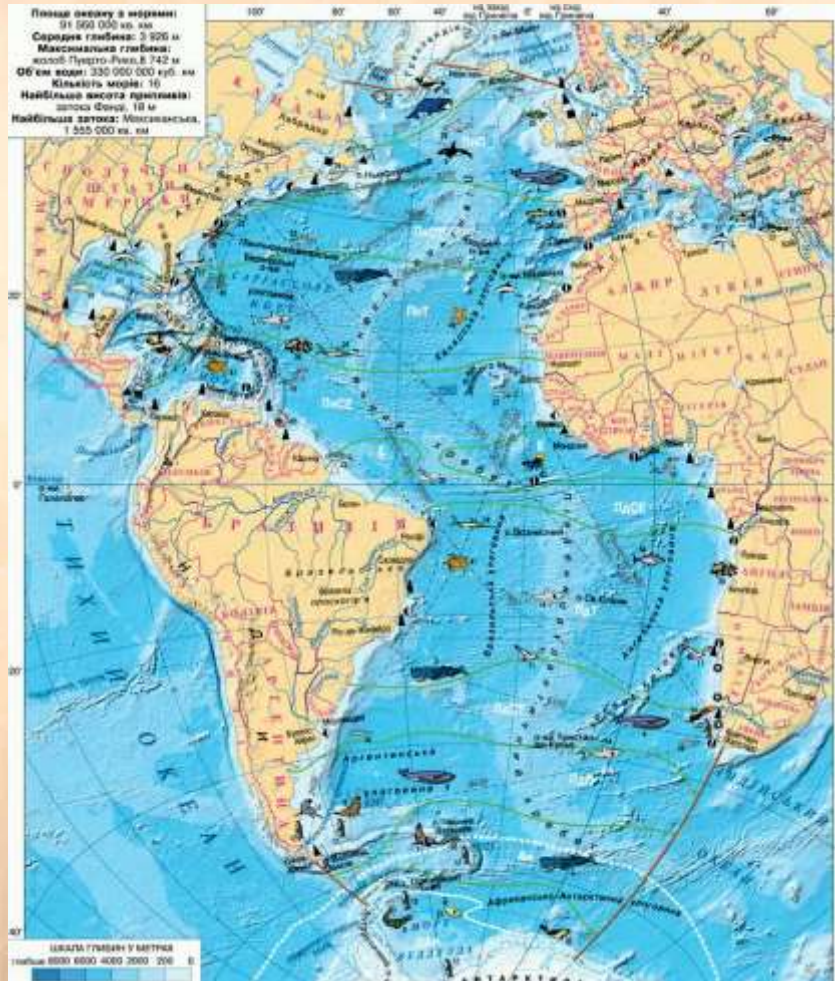

Найбільші ліосферні плити

Серединно-океанічні хребти

- Серединно-океанічні хребти розсічені уздовж **рифтами** — глибокими ущелинами з крутими схилами

- Найвідомішим з таких хребтів є **Серединно-Атлантичний хребет**

Найдовшими горами в океані є Серединно-Атлантичний хребет завдовжки понад 18 тис. км.

Глибоководні жолоби

— це довгі й вузькі западини глибиною понад 6000 м з крутими схилами, які тягнуться уздовж островів

глибоководне море → ланцюг островів → глибоководний жолоб
Японське море → Японські острови → Японський жолоб

**Найбільше
глибоководних жолобів
у Тихому океані.**

- Найглибший на Землі Маріанський жолоб має глибину 11 022 м.

Найдовший жолоб — Алеутський — має протяжність понад 4000 км.

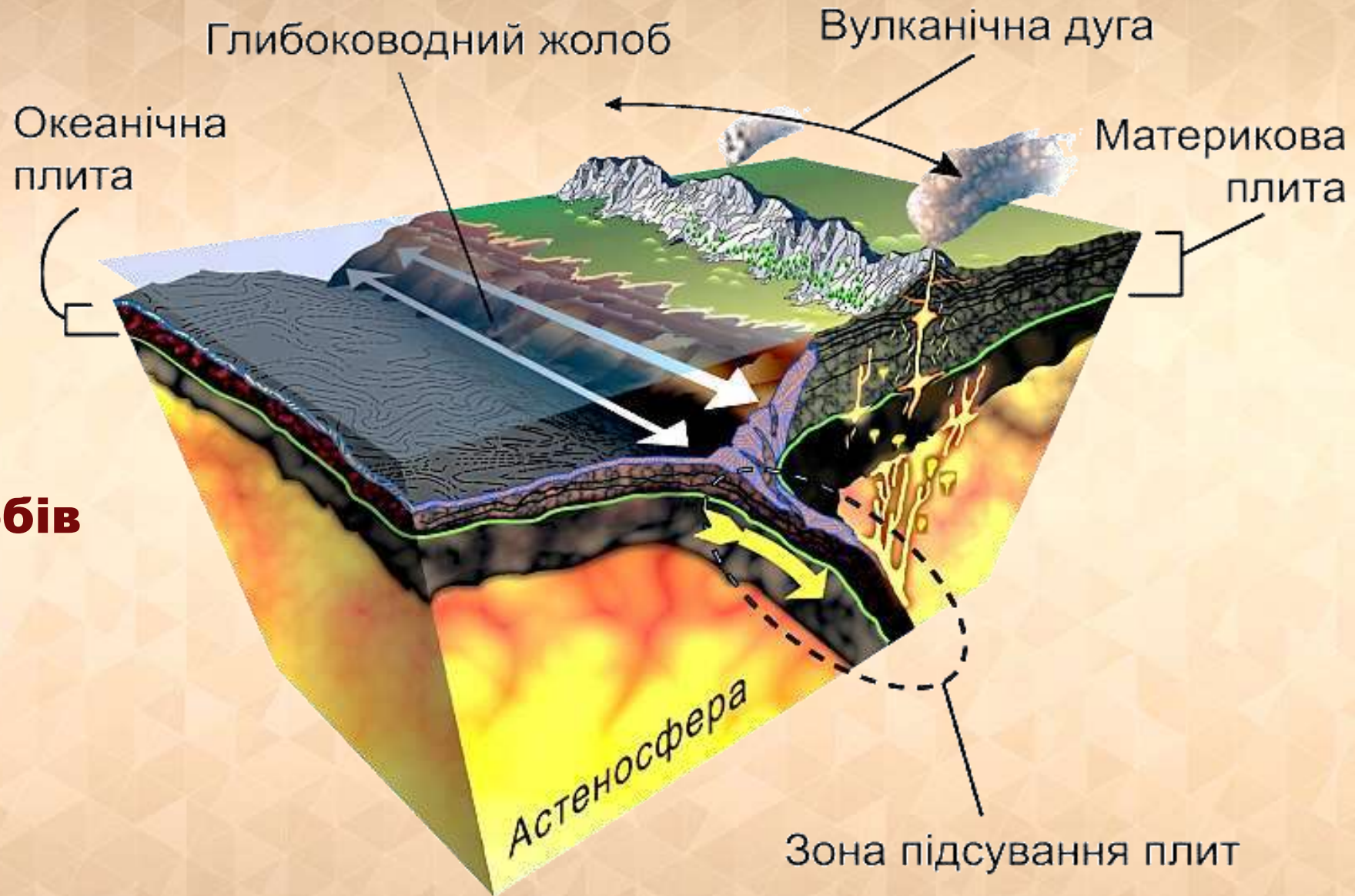

Глибоководні жолоби

Завдання

Поясніть, як
відбувається
формування
глибоководних жолобів

Формування глибоководного жолоба

Глибоководні жолоби

Завдання

1. За малюнком назвіть найбільші глибоководні жолоби в різних океанах. Нанесіть на контурну карту.

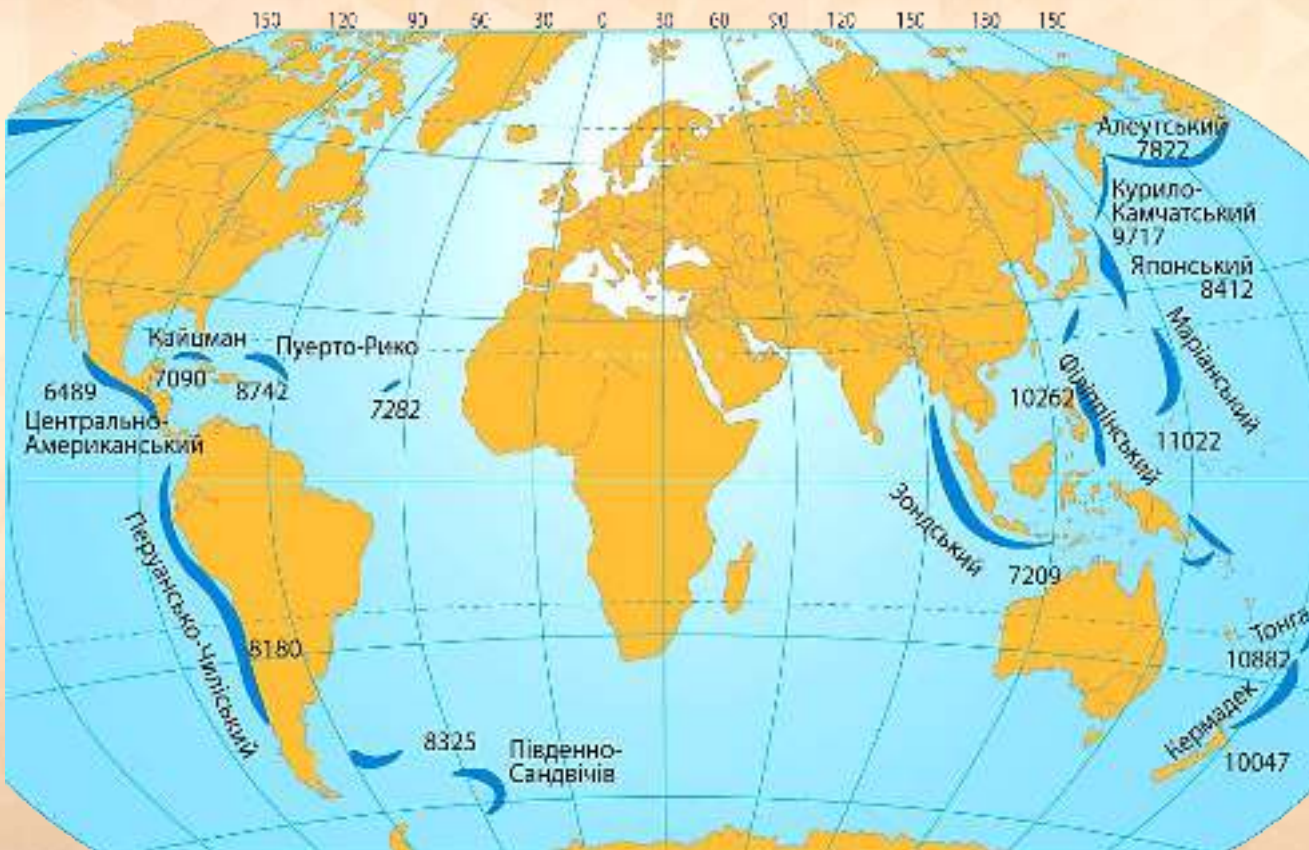
Глибоководні жолоби

Глибоководні жолоби

Завдання

2. Зіставте карту на малюнку з картою літосферних плит. Які висновки з цього можна зробити?

Глибоководні жолоби

Зміни рельєфу дна океанів

- Рельєф дна океанів, як і суходолу, формується під впливом **внутрішніх** та **зовнішніх** процесів
- **внутрішні сили** утворюють підводні хребти, глибоководні жолоби, поодинокі вулканічні гори
- **зовнішні процеси** зумовлюють знесення і нагромадження осадових порід на дні → призводить до вирівнювання підводних форм рельєфу

Світовий океан та його частини **пройти тестування**

<https://vseosvita.ua/test/start/xmq480>

ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

Вивчити номенклатуру, головні поняття теми, повторити п 37-40.
Відсутнім на уроці з поважної причини – пройти тестування (12.03),
слайд 24

КОНТУРНА КАРТА

«Світовий океан та його частини» - здати на перевірку 17.03